

Behandeling brandbrief bijvoeren in commissie RND van 24 maart: Informatie en cijfers ter voorbereiding: (#2760958) (De brandbrief is als bijlage opgenomen)

Relevante informatie:

Beleidskader beheer Oostvaardersplassen;(al beschikbaar)

Bijlage 01 - Mededeling Convenant Staatsbosbeheer en Provincie uitvoeren Beleidskader Oostvaardersplassen (2267839)

Bijlage 02 - Beleidslijn bijvoeren periode 2019-2023 (2514536)

Bijlage 03 - Statenmededeling bijvoeren Grote grazers winters (2526808)

Bijlage 04 - Statenmededeling met informatie over BCS (2385933)

Bijlage 05 - Statenmededeling Managementplan Staatsbosbeheer 2020 – 2027 (2507415)

<https://www.boswachtersblog.nl/oostvaardersplassen/2019/02/01/over-conditiescores-en-bijvoeren/>

<https://www.boswachtersblog.nl/oostvaardersplassen/2019/02/22/monitoring-dierconditie/>

TE BESPREKEN STANDPUNT IN DE STATENCOMMISSIE: Is het systeem van een gemiddelde BCS nog langer houdbaar, gezien de gevolgen voor de dieren.

Vragen aan de andere fracties:

1. Wordt het Beleidskader in uw ogen goed uitgevoerd?
2. Zorgt het gehanteerde gemiddelde BCS niet voor onnodig lijden?
3. Welke tussentijdse maatregelen zouden getroffen kunnen worden om de leefbaarheid van de Heckrunderen te verbeteren?

Vragen aan het College:

1. Welke actie (s) gaat het college ondernemen om te zorgen dat bij een dalende BCS, de tijd tussen constateren en eventueel passende acties wordt versneld?

Antwoord:

Dit is niet aan het college van Gedeputeerde Staten.

De provincie heeft beleid geformuleerd waarmee bijvoeren heckrunderen en paarden mogelijk wordt gemaakt. Dit staat beschreven in de provinciale beleidslijn bijvoeren grote grazers periode 2019 - 2023.

De uitvoering ligt bij Staatsbosbeheer die invulling geeft aan deze beleidslijn. In de winterperiode brengt de dierenarts 1x per 2 à 3 weken een inspectiebezoek en brengt hij verslag uit van zijn bevindingen. Staatsbosbeheer besluit in overleg met de dierenarts, de externe kuddebeheerder en de boswachter op basis daarvan of bijvoeren nodig is. Het bijvoeren kan op dat moment ook direct starten.

2. Is het college bereid om onafhankelijke deskundigen uit te nodigen om te onderzoeken wat voedseltekort veroorzaakt voor (drachtige) Heckrunderen en hun kalveren?

Antwoord:

Staatsbosbeheer heeft aangeven dat er een veterinaire commissie actief is welke Staatsbosbeheer adviseert. De samenstelling van de commissie is als volgt: een praktiserend dierenarts, een dierenarts van GD en een dierenarts van WUR. De onafhankelijk dierenarts die de inspectierondes uitvoert, is linking pin tussen de commissie en veterinaire zaken die in het veld spelen. Hij informeert de commissie eens per kwartaal.

Het college is van mening dat hiermee de vraagstukken rond voedseltekort en conditie grote grazers afdoende geborgd zijn.

3. De achter opeenvolgende jaren is er het beeld ontstaan van sterk vermagerde Heckrunderen. Dit doet geen goed aan de beeldvorming, dat de provincie Flevoland serieus omgaat met het dierenwelzijn. Hoe denkt u dit beeld te voorkomen?

Antwoord:

Het college is met u van mening dat het belangrijk is dat er serieus wordt omgegaan met dierenwelzijn. Daarom is hier ook beleid voor opgesteld. Er is breed gedragen beleid geformuleerd en Staatsbosbeheer geeft nu uitvoering aan het beleid.

Het ligt gelet op de taakverdeling niet op de weg van de provincie om over de conditie van de grote grazers te communiceren. Communicatie hierover gebeurt op een transparante wijze door Staatsbosbeheer bijvoorbeeld over het bijvoeren (blog) en zij publiceert ook de verslagen van de dierenarts.

4. Regelmatig vragen en stellen leden van provinciale staten aandacht voor de Oostvaardersplassen. Het college antwoordt steevast dat het wachten is op de reset. Volgens de laatste berichten gaat het nog zeker twee jaar duren voordat de reset is afgerond i.v.m. het afschot van de edelherten. Heeft u in de tussentijd dat tussen nu en de reset heeft plaatsgevonden ideeën om het dierenwelzijn te verbeteren?

Antwoord:

Het college van Gedeputeerde Staten is van mening dat met het vastgestelde beleid het dierenwelzijn op een afdoende wijze gewaarborgd is.

Vanwege juridische procedures heeft het afschot in 2019 voor groot deel stilgelegen waardoor het aantal dieren weer heeft kunnen toenemen in het gebied nadat eerder goede stappen waren gezet. Vanaf dit najaar is weer begonnen met het terugbrengen van de aantallen grote grazers in de Oostvaardersplassen. Het college heeft daarmee goede hoop dat volgende winter de situatie in het gebied anders zal zijn. En dat het voedselaanbod daarmee meer in balans gaat komen met het aantal dieren.

Maar het klopt dat we er volgens jaar nog niet zijn.

5. En waarom zet u niet in op meerdere oplossingen?

Antwoord:

Het college is van mening dat, met het gevoerde beleid wat ook gericht is op het dierenwelzijn van de grote grazers in de Oostvaardersplassen, het op dit moment niet nodig is te kijken naar en in te zetten op meerdere oplossingen.

Dierenwelzijn/Onnodig lijden & Beleidskader van Geel;

In de brandbrief die aan provinciale Staten is gestuurd wordt gesteld dat SBB ingaat tegen het vastgestelde provinciale beleid door pas bij te voeren bij een BCS van 2 en wordt oproep gedaan eerder te beginnen met bijvoeren.

Standpunt college GS:

Met elkaar zijn we het eens, ook gelet op de nog aanwezige aantallen grote grazers dat tijdens de wintermaanden er een moment kan komen dat er bijgevoerd moet worden. Vandaar ook dat daar de beleidslijn bijvoeren voor is opgesteld (periode 2019-2023). Waar het verschil ontstaat is wanneer er sprake is van onnodig lijden. Er zijn betrokkenen die graag zien dat er eerder wordt bijgevoerd.

De provincie is van mening dat niet in strijd gehandeld wordt met beleidskader van Geel. Het beleidskader ging nog uit van de ICMO-methode (zoals in het managementplan SBB periode 2011-2015 opgenomen). Wel is na vaststellen beleidskader een andere systematiek ingevoerd (BCS). Een één op één vertaling van ICMO-methode naar BCS is daarbij niet te maken.

Het is goed om te beseffen dat we het hebben over vrij levende dieren die in de zomer en de herfst vetreserves aanleggen. De runderen zullen in de loop van de winterperiode interen op hun vetreserves, maar daarmee is er geen sprake dat er ook direct onnodig lijden plaats vindt. Het aanleggen van vetreserves en het gebruik van de opgebouwde energiereserve hoort bij de seizoenen.

Conditie grote grazers; passages Uit beleidskader van Geel waar naar conditiescores wordt verwezen (ICMO-methode) :

Pag. 35: De gebieden moeten voldoende voedsel leveren zodat het jaarrond dieren kunnen overleven en bij het interen op de vetreserves niet te mager worden. In termen van de afschotcriteria uit het managementplan voor de Oostvaardersplassen zou de Dierconditie op tenminste fase 4 moeten blijven met conditiefase 3 als uitzondering. Zoveel mogelijk moet worden voorkomen dat dieren in conditie 3 of lager terechtkomen.

Blz. 43

Gelet op de randvoorwaarden en de constatering dat 10 % natuurlijke sterfte door andere factoren dan voedseltekorten acceptabel is, stelt de commissie als randvoorwaarde dat 90 % van de dieren in de conditie goed of matig-tot-goed (conditiefase 5 of 4) de winter doorkomt zonder dat bijvoeren nodig is.

-
- In het rapport wordt nog uitgegaan en gebruik gemaakt van **de ICMO-systematiek** om conditie in beeld te brengen
  - Vervolgens is besloten om met de Body condition score (**BCS**) te gaan werken omdat dit beter aansluit:
    - o Objectievere score
    - o Alleen gebaseerd op fysieke conditie van de dieren
    - o Landelijk gebruikte methode
    - o Te gebruiken door iedere onafhankelijke dierenarts
  - In de beleidslijn bijvoeren zoals die op dit moment is vastgesteld voor de periode 2019-2023 is opgenomen dat SBB gaat bijvoeren bij een BCS van 2

BSC-score versus ICMO methodieken toelichting

- Het omzetten van ICMO naar BCS is niet één op één te vertalen!
- De ICMO-methode kende een vijf-puntsschaal: Dierconditie 1: slecht; Dierconditie 2: matig- slecht; Dierconditie 3: matig; Dierconditie 4: matig – goed; Dierconditie 5: goed
- Bij de BCS-methode wordt alleen naar de fysieke condities gekeken, afgeleid van fysieke kenmerken. Deze methode heeft een 5-puntsschaal, maar met de volgende andere indeling: BCS 1 - Heel mager BCS 2 - Mager BCS 3 - Goed BCS 4-Vet BCS 5 - Heel vet

Globale vertaalslag

Doordat de ICMO-schaal is samengesteld uit meerdere elementen, is er niet een 1 op 1 vertaaltabel te maken naar de BCS-scores. Er is enige overlap tussen de verschillende categorieën.

BCS-scores	ICMO-score
1 - Heel mager	1 / 2 - Doornuitsteeksels duidelijk zichtbaar, buikvulling zeer sterk ingevallen, gedrag niet alert, niet foeragerend

2 - Mager	3/4 - doornuitsteeksels individueel te onderscheiden, buikvulling sterk-matig ingevallen, gedrag: wel onderdeel groep, en blijvend op zoek naar voedsel
3 - Goed	4/5 - geraamte en bedekking goed in balans, gedrag alert en krachtig.
4 - Vet	Niet opgenomen in ICMO-scores
5 - Heel vet	Niet opgenomen in ICMO-scores

Beleidslijn Bijvoeren

De beleidslijn bijvoeren is opgesteld voor winterseizoen 2018/2019 naar aanleiding van de motie van uw Staten (11 juli 2018) om bijvoeren niet uit te sluiten. Deze beleidslijn wordt voortgezet voor de periode vanaf 2019 tot einde 2023. Deze periode is gelijk aan het Faunabeheerplan Flevoland. In 2023 vindt er een evaluatie van het faunabeheer plaats en wordt ook de beleidslijn daar in mee genomen.

Cijfers bijvoeren afgelopen jaren

- Staatsbosbeheer is in 2021 op 12 februari gestart met bijvoeren bij een BSc van 2.4 (uit verslag van de dierenarts van 16/02 is de BCS vanwege de kou verder gezakt. Er wordt voorlopig ruim bijgevoerd)
- Staatsbosbeheer is in 2020 gestart met bijvoeren toen de heckrunderen een BCS van 2,3 hadden. Bijvoeren is gestart op 16 maart. (BSC is in de periode daarna nog wel iets verder teruggevallen)
- Staatsbosbeheer is in 2019 op 18 maart gestart met bijvoeren van de dieren bij een BSC van 2.

Cijfers reactief beheer 2020 en 2019

De praktijk laat zien dat uitval in de winterperiode een beperkt percentage is. Dat ondersteunt naar ons idee dat de beleidslijn bijvoeren functioneert en werkt.

- De winter (periode oktober 2019 – april 2020) zijn er 11 runderen uitgevallen in het kader van reactief beheer. Op een aantal van 280 heckrunderen (helikoptertelling najaar 2019) praat je dan van **een uitvalpercentage van ongeveer 4%**
- De winter (periode oktober september 2018 – april 2019) zijn er 2 runderen uitgevallen in kader van reactief beheer. Op een aantal van 198 heckrunderen (helikoptertelling najaar 2018) praat je dan van **een uitvalpercentage van ongeveer 1%**

Illegaal bijvoeren

In de aanloop richting het selectief gaan bijvoeren van de Heckrunderen de winter hebben illegale bijvoeracties plaats gevonden:

- Het illegaal bijvoeren werkt uiteindelijk averechts;
- De zwakke dieren worden op de illegale voerplek verdrongen en staan achter in de rij;
- De illegale voerplek wordt door vertrapping een grote modderpoel;
- Uiteindelijk zal door het illegaal bijvoeren het ook langer kunnen duren voordat besluit tot gericht bijvoeren wordt genomen. (Het heeft effect op de BCS);

Verklaring waarom de ene keer wel runderen met een BCS-score van 1 wordt geregistreerd en bij een volgend bezoek niet: (Deze toelichting is ook in het verslag van de dierenarts opgenomen)

De dierenarts brengt regelmatig werkbezoeken aan de Oostvaardersplassen om de conditie van de edelherten, konikpaarden en heckrunderen te beoordelen. Om de rust in de kuddes zoveel mogelijk te bewaren, is het lastig om de conditiescores van alle individuele dieren te beoordelen. Bijvoorbeeld omdat ze te ver weg of achter in een groep staan of in het riet liggen. Deze dieren worden dan niet meegenomen in de BCS-scores. De dierenarts ziet tijdens de inspectieronde dus meer dieren dan die waarvan de BCS in het verslag staan.

Daarnaast maken de kuddebeheerders een aantal keer per week een controleronde langs de kuddes in de Oostvaardersplassen. Dieren die langer op een plek blijven, zich afzonderen van de kudde of afwijkend gedrag vertonen, houden ze extra in de gaten. En als het nodig is, wordt de dierenarts ingeschakeld.

Conform het Managementplan voor de Oostvaardersplassen wordt het aantal heckrunderen verlaagd.

Bijlage; brandbrief erbarmelijke situatie heckrunderen

Lelystad, 25 januari 2021

AAN:

College van Gedeputeerde Staten (GS) en Provinciale Staten (PS) Provincie Flevoland.

Wij, ondergetekenden, vragen uw aandacht voor de erbarmelijke situatie van de Heckrunderen op de Oostvaardersplassen.

De grote grazers - met name de Heckrunderen - lijden, ons inziens, onnodig. Ongeveer de helft van deze runderen verkeert op dit moment in een conditie die mager tot slecht is ($BCS \leq 2$).

Wij zijn van mening dat Staatsbosbeheer (SBB) in strijd handelt met het Provinciale beleid waardoor de grote grazers wederom onnodig ernstige honger lijden.

Wij verzoeken GS toe te zien dat Staatsbosbeheer (SBB) het beheer van de grote grazers uitvoert conform het Provinciale beleid en met spoed gecontroleerd gaat bijvoeren.

Wij zijn van mening dat GS en PS hierin een eigenstandige verantwoordelijkheid hebben en deze verantwoordelijkheid niet kunnen afschuiven op 'deskundigheid' van SBB of een toezichhoudend orgaan zoals, bijvoorbeeld, de NVWA.

Wij verzoeken GS én PS hun politieke verantwoordelijkheid te nemen en een einde te maken aan het leed van de Heckrunderen.

Hiervoor dragen wij het volgende aan.

1.

Op 12 december 2016 heeft het College van GS een overeenkomst gesloten met de Staatssecretaris van Economische zaken ter zake van het **dierenwelzijn van de grote grazers (GG)**.

De kern van deze overeenkomst houdt in dat GS verantwoordelijk is voor het beleid ter zake van het dierenwelzijn van de GG en dat GS moet toezien dat Staatsbosbeheer (SBB) het beheer overeenkomstig het beleid uitvoert.

In deze overeenkomst dierenwelzijn grote grazers staat:

Artikel 2, lid 1:

*Het College is verantwoordelijk voor het **beleid** ten aanzien van het dierenwelzijn van de grote grazers in het gebied Oostvaardersplassen.*

Artikel 2, lid 2:

*Het College **ziet toe op de uitvoering van het beheer** van de grote grazers door Staatsbosbeheer.*

Antwoord:

Provincie is inderdaad beleidsverantwoordelijk, Staatsbosbeheer is verantwoordelijk voor de uitvoering en de wijze hoe ze dat doen.

2.

Op 11 juli 2018 heeft Provinciale Staten nieuw beleid vastgesteld voor het beheer van de Oostvaardersplassen. Het Advies Beleidskader Beheer Oostvaardersplassen, ook wel advies Commissie Van Geel genoemd, vormt de basis van dit beleid aangevuld met de SP motie "Bijvoeren". Het nieuwe beleid vervangt daarmee het eerder gevoerde beleid op basis van het adviesrapport ICMO2.

Het nieuw vastgestelde beleid met betrekking tot de GG houdt in:

1. Dat er levensvatbare populaties GG in de OVP zijn en dat **het welzijn van de GG is gewaarborgd.**

Antwoord:

Dit klopt

2. Dat voorkomen moet worden **dat dieren onnodig lijden vanwege voedseltekorten** of dat er in de winter te weinig beschuttingsmogelijkheden zijn. (pg 3 Advies Van Geel) -->

Antwoord:

Dit is ondervangen doordat de omliggende natuurgebieden in de wintermaanden door Staatsbosbeheer open gesteld kunnen worden voor de heckrunderen en paarden.

Ook moet 90% van de GG in conditiefase 5 of 4 de winter door komen.

(pg 43 Advies Van Geel)

3. GS heeft de **Beleidslijn Bijvoeren GG OVP** vastgesteld en gepubliceerd op 11 december 2018 (ogv de eveneens op 11 juli 2018 aangenomen SP motie "bijvoeren")

In deze beleidslijn wordt SBB verzocht om - op het moment dat de situatie voorzien wordt dat er onvoldoende voedselaanbod is voor de Heckrunderen – de runderen gecontroleerd bij te gaan voeren.

Antwoord:

Het klopt dat er voor de winterperiode 2018/2019 beleidslijn bijvoeren is opgesteld. In 2019 is faunabeheerplan 2019 -2023 opgesteld. Op basis van de ervaringen van de winterperiode 2018/2019 is de beleidslijn voor de lengte van het Faunabeheerplan voortgezet. In 2023 zal de beleidslijn samen met faunabeheerplan geëvalueerd worden.

3.

Op 20 juli 2018 sluit GS met SBB een overeenkomst waarbij afgesproken wordt dat SBB het nieuwe beleid gaat uitvoeren.

Antwoord:

In het convenant worden concrete afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheidsverdeling en werkafspraken gemaakt voor de korte termijn. Voor de langere termijn is vastgelegd dat Staatsbosbeheer op basis van het beleidskader een integraal managementplan voor het beheer van de Oostvaardersplassen opstelt. Daarbij is bepaald dat Gedeputeerde Staten hiermee moet instemmen. Ook is in het convenant geregeld dat minimaal twee keer per jaar overleg plaatsvindt tussen de betrokken gedeputeerde en het hoofd van de provinciale eenheid van Staatsbosbeheer over de uitvoering van het convenant. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de toezichthoudende verantwoordelijkheid van de provincie.

4.

SBB bepaalt, los van de overeenkomst genoemd onder punt 3, dat zij pas gaat bijvoeren indien de Heckrunderen een gemiddelde Body Condition Score (BCS) hebben van 2 of lager. SBB baseert zich op de Beleidslijn Bijvoeren van GS. In de door GS vastgestelde en gepubliceerde beleidslijn Bijvoeren van 11 december 2018 wordt niet gesproken over BCS 2. In de door GS vastgestelde Beleidslijn Bijvoeren van 17 december 2018 verschijnt deze BCS 2 opeens wél. Dat is vreemd want daarmee gaat GS in tegen het vastgestelde beleid van 11 juli 2018. Dat kan naar onze mening niet.

Antwoord:

Nee de provincie gaat niet in tegen vastgestelde beleidskader. Er zijn wel een paar aanwijzingen doorgevoerd in de beleidslijn om concreter te maken wanneer bijvoeren nodig is en daarmee verwarring weg te nemen.

Overigens is deze beleidslijn niet meer geldig, we zitten inmiddels in 2021. De huidige beleidslijn is van toepassing voor de periode 2019-2023 en is daarmee gelijkgetrokken met FBE-pan. Zodat de evaluatie van de beleidslijn straks ook kan meelopen met de evaluatie van het faunabeheerplan in 2023.

5.

SBB wijkt, ons inziens, met haar "bijvoerbeleid" af van het vastgestelde beleid van 11 juli 2018 van Provincie Flevoland.

Antwoord

Het college van GS is van mening dat dit niet het geval is. Er is destijds ruimschoots gecommuniceerd en uitleg gegeven over beleidslijn en het gaan werken met een andere methode om de conditie van de grote grazers te beoordelen. Dit is op een transparante wijze gecommuniceerd en besproken met Provinciale Staten.

6.

SBB hanteert bij haar beheer van de GG op de OVP, het uitgangspunt dat:

"er geen dieren sterven door een gebrek aan voedsel."

SBB gaat daarbij echter uit van een wezenlijk ander en een aanzienlijk nadeliger uitgangspunt voor de dieren dan het vastgestelde beleid door Provinciale Staten op 11 juli 2018 ter zake van het dierenwelzijn van de grote grazers.

Provinciale Staten heeft op 11 juli 2018 namelijk een beleid vastgesteld met het uitgangspunt dat:

"de dieren niet onnodig mogen lijden vanwege voedseltekorten." (pg 5 Advies Van Geel) en GS geeft dan ook in haar Beleidslijn Bijvoeren aan dat er gecontroleerd moet worden bijgevoerd als **te voorzien is dat er onvoldoende voedsel aanbod is** (Beleidslijn Bijvoeren van 11 december 2018).

Natuurlijk moet voorkomen worden dat de dieren sterven van de honger. Dat is niet het punt. Het gaat in het Provinciale beleid er om dat de dieren niet onnodig lijden en dat zij in goede conditie blijven gedurende de gehele winter.

Het huidige beleid van SBB is er op gericht om pas te gaan bijvoeren als 'ultimum remedium' - als laatste redmiddel dus - om sterven te voorkomen. Het dier verkeert dan allang niet meer in een goede conditie; het heeft dan nagenoeg al zijn vetreserves volledig verbruikt en is broodmager.

Dat is in strijd met het vastgestelde beleid van Provinciale Staten op 11 juli 2018.

Antwoord:

Het college is het niet eens met deze stelling. Staatsbosbeheer voert het beleid zoals is vastgesteld naar ons idee goed uit. Ook cijfers uit de praktijk ondersteunen deze stelling niet! In 2020 is 4% van de runderen door uitval (reactief beheer) en in 2019 is 1% door uitval dood gegaan. Elke overleden dier is niet leuk, maar het beeld dat de dieren in grote aantallen zijn gestorven en er onnodig lijden plaats vindt is naar ons idee niet correct.

7.

Wat we nu zien is dat SBB pas gaat bijvoeren "om sterven te voorkomen". Zij heeft zelf, als deskundige, voorgesteld en bepaald dat zij gaat bijvoeren als de gemiddelde BCS van de gehele populatie is gedaald tot 2.

Een BCS van 2 is mager, vel over bot. SBB handelt daarmee in strijd met het aangenomen beleid, zoals bij punt 6 is betoogd. Als deskundige behoort SBB dit ook te weten want naast het uitgangspunt dat de dieren niet onnodig mogen lijden is in het nieuwe beleid óók nog de randvoorwaarde opgenomen dat 90% van de dieren in de conditie "goed" of "matig-tot-goed" (conditiefase 5 of 4) de winter doorkomt. (pg 43 Advies Van Geel).

Dat betekent, ons inziens, vertaald naar BCS, dat:

90 % van de GG met een BCS van 3 of een BCS van 2,5 de winter door moeten komen!

Dát is het beleid van PS. Aan dat kader hoort SBB, als deskundige, zich te houden.

Van Geel heeft een 9-puntsschaal gehanteerd conform SBB dat deed tot medio 2018. Sindsdien past SBB een 5-puntsschaal toe. Wanneer je beide schalen naast elkaar legt met de daarbij behorende beschrijvingen dan is te zien dat:

9-puntsschaal

Dierconditie 5 (goed)

Dierconditie 4 (matig tot goed)

Dierconditie 3 (matig)

Dierconditie 2 (slecht tot matig)

Dierconditie 1 (slecht)

-->

-->

-->

-->

-->

5-puntsschaal

komt overeen met BCS 3 (goed)

komt overeen met BCS 2,5

komt overeen met BCS 2 (mager)

komt overeen met BCS 1,5

komt overeen met BCS 1 (heel mager)

Antwoord:

De omzetting van de tabel is niet direct te maken, en is meer een indicatie en geen exacte wetenschap. Er is geen directe één op één vertaling mogelijk omdat de score niet op de zelfde basis wordt opgesteld. Zie ook eerder in deze notitie.

8.

Dat de Hecks nu al weer weken onnodig lijden zien we ook aan de hand van de monitoringsgegevens van SBB van 5 januari 2021. 40% van de populatie Hecks bevindt zich al - de winter is dan nog maar net begonnen - op een BCS 2 of lager (zie verslag dierenarts 5 januari 2021).

Laat dat eens tot u doordringen. 40% van de populatie is op 5 januari al mager tot heel mager. Maar de gemiddelde BCS is 2,7 dus er wordt niet bijgevoerd door SBB.

40% - en wij verwachten dat dat nu zeker aanzienlijk hoger zal zijn - is broodmager. Hun vetreserves zijn op. Schrijnend hierbij is dat er nu vele (hoog)drachtigen Hecks zijn die juist in deze slechte conditie verkeren.

De foto's die wij meeonden bij deze brandbrief laten aan duidelijkheid niets te wensen over. Deze foto's zijn genomen op de OVP (Kottersbos en Thijssenplaat aan de Almeerse kant) op respectievelijk: 30 december 2020, 5 januari 2021, 9 januari 2021, 15 januari 2021, 18 januari 2021 en 22 januari 2021.

Monitoringsgegevens en foto's laten een zelfde beeld zien. We weten en we kunnen ook met eigen ogen zien hoezeer de dieren nu al in een deplorabele staat verkeren. Echter SBB blijft onverstoord vasthouden aan haar beleid van pas bijvoeren zodat de dieren nét niet sterven. Dit zien we nu in 2021, dit zagen we óók in 2020 maar ook in 2019. Over de jaren daarvoor zullen we niet spreken. Laten we het er op houden dat er toen een minder diervriendelijk beleid werd uitgevoerd.

Antwoord:

- Hier is verschil van inzicht. Wanneer is nu sprake van onnodig lijden en wanneer ga je starten met bijvoeren? Het college is van oordeel dat er heldere en duidelijke werkwijze is opgesteld die recht doet aan het beleidskader.
- Op basis daarvan is het aan Staatsbosbeheer in overleg met de dierenarts, de externe kuddebeheerder en de boswachter te besluiten wanneer bijvoeren hekrunderen plaats vindt.

9.

Toch vragen wij ons af waarom al bijna drie decennia lang, grote grazers moeten lijden op de Oostvaardersplassen. Waarom moeten wij als inwoners van Flevoland keer op keer geconfronteerd worden met deze, in onze ogen, ernstige vorm van dierenleed? De winter van 2017/2018 waarin uiteindelijk meer dan 3.200 grote grazers stierven van de honger en uitputting, ligt nog vers in ons geheugen.

Antwoord:

Het college is van oordeel dat met het in 2018 vastgestelde beleidskader de koers is bepaald om op een verantwoorde en goede manier invulling te geven aan de opgaven die er liggen. Deze zijn gericht op de (conditie) grote grazers, maar geeft ook invulling aan de NATuura-2000 opgaven: allereerst de vogels, maar ook natuurbeleving, recreatie en landschap.

Lelystad, 25 januari 2021,

Mevrouw Sacha Gaus,
De heer Frank Segveld
De heer Eddy Nagel
Mevrouw mr Jeanneke Boeijen